

בס"ד

יום י"ג באב תשכ"ח היה יום משמעותי מאד עבור ר' דוד זריצקי. נולד לו נכד.

כאדם שפגש את מלאך המוות לא אחת בנסיבות בהם השלים כבר עם סיום חייו עלי אדמות, כל מאורע בחייו שניתנו לו לשלל היה לו לאבן דרך. נישואין, ילדים, בית בארץ ישראל, בנים בני ישיבות עוסקים בתורה, בנות הנישאות לחתנים תלמידי חכמים, היו דברים שלא פילל עליהם בשעות שמחשבתו הצטמצמה לכדי פיסת לחם ומעט מים ותו לא, כשחבריו נכנעו למוות הגואל אחד אחרי השני, אולם כל הדברים הללו, נעלים ככל שיהיו, התגמדו לעומת המאורע הגדול הזה.

– נולד לו נכד.

לראות דור שני היה הרבה מעבר לחלומות, לתקוות, לשאיפות, לדמיונות ולהזיות, אותם הזה וחה ברגעים הנוראים בשנות הגלות המייסרות. דור שני היה בשבילו סמל של המשכיות, של שם ושארית בארץ, קיום בחוש של מסירת התורה אותה רכש בשנות השובע ובשנות הרעב, תורה שלמד בשלוח ותורה שלמד באף, תורה שלמד אצל החפץ חיים ותורה שלמד בשעה שכבר לא היה בחיים חפץ...

את שמע הצעקה הראשונה של הרך הנולד ניצל ר' דוד כדרו לחשבון נפש ולחיבוטי נפש, ללמידה ולהתעלות, ולבחירת מצבו בחיים אל מול מצבו של העולל – הרך הנולד. את הדו-שיח שלו עם עצמו ואת מסקנותיו רשם בשורות חרישיות עבורנו.

את השורות הללו אנו מגישים לרגל מלאת 50 שנה לנכדו הבכור, בברכה שיזכה לעוד הרבה שנים טובות ומלאות מתוך בריאות, נחת ושמחה כל הימים.

כברכת

מערכת "נר לדוד"

צעקה ראשונה

(לנכדי – חיימ'קה)

א.

משנשמעה צעקתך הראשונה אמרתי אני בלבי:

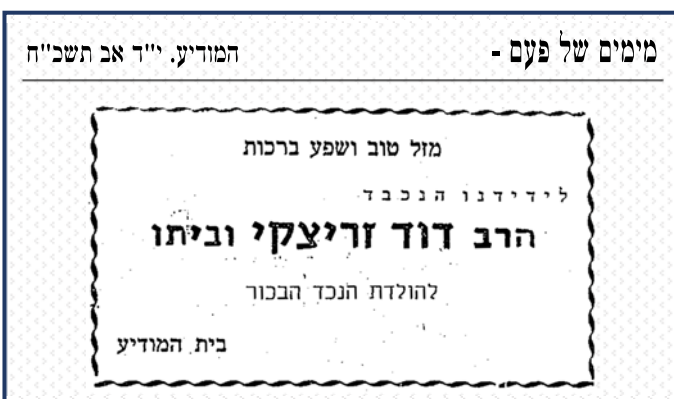
האם צעקה זו היתה ה"חפצא" של חיי האדם? והאם זו היתה ונשארה גם בחיי ותישאר בצריחתה הממושכת והבלתי פוסקת עד אשר תיפסק לפי הצו האלוקי?

ובקשתי להאזין למשהו המסתתר במעמקי הצריחה הראשונה הזו, האם יש בה גם מן הנכדיות של צריחתי הראשונה או שמא – ככל דור חדש, מצטרחת היא כלפי עולמות אחרים, מבקשת להשמיע צריחה שעדיין לא נצטרחה, כשם שאני בקשתי לחיות חיים אחרים, למצות את ה"חפצא" שבהם.

והאם גם זו הולכת מסוף העולם ועד סופו, או שמא היא נוצרה כדי לפגוע בצפור הלב של האם והאב, לטלטלם בבת אחת לעולמם החדש של האמהות והאבהות, לפתוח בפניהם את השער לעולם שכולו רצוף אהבה, מסירות, דאגה, שמחה, יסורים, דמע ורטט בלתי פוסק של כל נימי הנפש?

המודיע. י"ד אב תשכ"ח

מימים של פעם -

אין זאת כי אין מחשבותיך – מחשבותי, ואתה עולה עלי עשרת מונים.

ב.

תמיד יש בהתחלה משהו מן הסוף.

כשאתה מסיים את צעדתך על פני העולם, מן ההכרח שתיפגש שוב עם ראשית הדרך של מישור, אולי משום כך מרבים הזקנים לשוחח על זכרונותיהם, האליפסות טבועה בכל, ואתה מתחיל שוב לשזור רקמת-חיים כאלו אתה עומד מן הצד ומסתכל על חייו של מישור, שהכרת אותו היטב, חוליה לתוך חוליה, עד שנסגר שוב המעגל.

והנה אתה שוכב לפני, חוליה ראשונה בשרשרת ארוכה והעיניים אינן רואות, כפי שזה יהיה בסוף, והאזניים אינן שומעות – וכך זה יסתיים, אין לראות שני עולמות בבת-אחת. וכיון שענין הורגלו לראות עולם אחר ואזניך – לשמוע צלילים אחרים, עולם שאינו מסתיים וצליל שאין בו אף קורטוב של גשמיות – אינך מסוגל עדיין להבחין במה שנמצא סביבך, והנה

נפגשים שני עולמות, והחוליה הראשונה מן ההכרח שתתאחד בחוליות האחרונות של דור קודם, אחרת אין טעם לצריחתך שזה עתה סיימת אותה, בעולמך הענק המשתרע על פני שבעת הרקיעים מהם הגעת לפני שעה קלה, אין מקום לחיוכים ולדמעות, אין הבדלי פנים ואחור, אין אור וחושך, אין יום ולילה, אין קרוב ורחוק, אלא הכל שלם ומאוחד, נשאר מקום רק לבכי ללא בכי, לבכי ללא דמעות, אינך יודע שכאן המקום לבקש,

האם זהו המשך של יסורי האהבה מדורי דורות כפי שנקבעו על ידי הצו האלוהי, ואחרי החטא אין האהבה הלזו מתפרשת היטב אלא על ידי צריחה, הבוקעת מתחילת החיים ועוברת בקולי קולות על פני כל הדרכים, השבילים, פינות הסתר החבויים ביותר ומטעימה את החסר, את ה"לא" המאיים התלוי תמיד על ראשו של האדם?

או שמא זהו הביטוי לכאב הראשון על אבדן עולם ללא עולמיות, על ניתוק הטבור מן החיים של

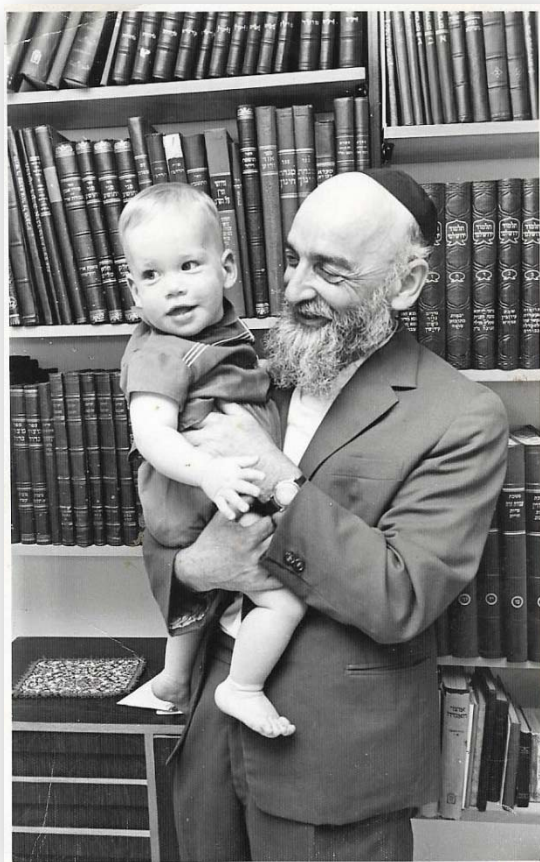
החיים. על הפסד עולם שאין צורך בו בתקוה, בעימות מתמיד עם עצמו, אשר אין בו צורך בצרכים, ואין לאדם – כאדם של מעלה – צורך בעצמו אלא בקשר עם החויה הכללית, עולם אשר אין בו צריחות ולא בכיות, לא בקשות ולא כיסופים בלב – אלא הכל ברור ופשוט ונראה.

זהו הביטוי לשרשרת של כאב, אכזבות, תמרורים, אבידות וכשלונות.

הביטוי הראשון לחיפוש התקוה שנוצרה זה עכשיו, לדאגת ההפסד

שנוצרה זה עתה. הנה זה עתה נפגשת לראשונה בגשמיות מתועבת, מגואלת בדם. והיא עלולה ללוות את האדם עד יומו האחרון ואתה מבקש להימלט ממנה כבר ברגע הראשון לחייו.

ואילו במוחי המטומטם נוצרה, ברגע ששמעתי את צריחתך הראשונה, הרגשה של סיפוק. היא נתפרשה על ידי האדם הכבול בגשמיות של עצמו, כהצהרה קולנית על ההשתייכות לחיים, וכי ילד בריא נולד לו לעמו של הקב"ה.

ג.

מה רב הדיבור כשאין אפשרות לדבר אלא להסתכל בלבד.

וכי אמצא מלים להגיד לך את כל מה שמצטבר בלב במשך חיים של סערות בלתי פוסקות, של מלחמה ללא הרף, וכי אוכל לספר לך את כל החלומות שחלמתי ולשיר לך את כל השירים ששרתי ואת כל הסיפורים שספרתי, יותר לעצמי מאשר לאחרים, וכי אוכל להדריך אותך בין דרכי הכאב לבין דרכי האושר, ואני עצמי בודד ומתהלך בין שורות חרישיות שאף הן אינן יודעות להתבטא די הצורך.

ומשום כך רב האושר כשאנו מסוגלים להסתכל אחד בשני, כי המבט הזה הוא אינסופי ומעמיק ומובן הרבה יותר מכפי ששני אנשים מבוגרים מסוגלים להביע בדבורם.

אתה אינך רואה בעיניך ואני אינני מוצא את המבט שלך בעיני, אתה אינך שומע את שיחתי ואני אינני מסוגל להחדיר בך את שיחתי, והרי אנחנו נפגשים בעולם של למעלה מן המבט והשמיעה, ואתה נמצא כעת בעולם שכל כולו הוא מקשה אחת של בטחון, ללא כל אפשרות לעשות משהו בכוחות עצמך, אולי יזכני ד' שאוכל ללמוד ממך מידת הבטחון...

כי אתה אינך רואה כלום מלבד העולם שזה עתה יצאת ממנו, ואני אינני מסוגל לראות מאומה מלבד העולם שאני נמצא בו, אולי תלמד אותי כי אין צורך להסתכל כדי לראות היטב, ואין צורך לחוש של שמיעה כדי להאזין לצלילים של כל העולמות, ואין צורך לעמול כל החיים כדי לקבל את פרוסת הלחם, אין צורך בחיפושים כדי למצוא, הרי הכל מונח לפניך, כל מה שאתה זקוק לו נמצא על ידך.

וצריחה מספקת בהחלט כדי להמציא לך את כל צרכיך.

ואתה שולח את צריחתך אל המקור המוחלט.

ואתה מקבל את הכל.

תינוקי רחומאי!

לכעוס, שכאן אפשר לא להיות שבע-רצון, שכאן אפשר לקבל או לא לקבל.

ועל ידך עומד אני, העולם שכבר התמוטט פעמים אין-ספור, שכה הרבה לבקש ומאומה לא ניתן לו, ששר הרבה שירים ואף אחד מהם לא מצא את הניגון המתאים, והרי הם קלועים בכף-הקלע השירי-הגשמי ואינם מוצאים תיקון, שהוזיל נהרי דמעות ללא צורך וביקש הרבה בקשות ללא תקוה שיתמלאו אי-פעם, העולם שכה הרבה לחלום בהקיץ, שהקים לעצמו ארמונות בעננים ויגוזו העננים ויתפוררו הארמונות, ועכשיו הוא עומד על ידך, כשפירורי חלום עדין דבוקים בו, ושיירי סעודת לויתן חלומי מפרפרים בין שערות זקנו הלבן.

ואני מחפש את הצריחה הראשונה – ואיננה כי לקחו אותה החיים, ואני מחפש את ה"חפצא" של החיים האלה. שעכשיו מונחים לפני בצרור קטן הנראה כאומצת בשר מפרפרת, אילמת בעולמה שמתחיל ליהפך גם הוא לחלום, צורחת משום שאיננה רוצה כבר להיכנס לעולם הדמעות, חוסר הישע שלך מחזיר אותי למציאות.

שהנה אני יורד כבר מן ההר.

ושאף פעם לא הגעתי לנקודה הפנימית של החיים, שאף פעם לא זכיתי לראות עולם ללא דמעה, שבמשך כל החיים לא צרחתי צריחה של תקרה, צריחה כדי שכל העולם ישמע אותי, ותרפ"ט עולמות יבינו אותי דווקא משום שאינני מוציא דמעות.

ואתה הזכרת לי ברגע זה כל כך הרבה דברים עד שהדמעה שצריכה היתה לצאת מתוכי, טפטפה על גבי הלב בפנימיות העמוקה ביותר, וזה העלה זכרונות שכבר ניטשטשו ברבות הימים, זכרונות של טוהר בלב ושלווה במוח.

הרגשתי פתאום כי חולייתך דבקה בחולייתי.

ומה רב השוני ביניהם, והרי בכל זאת שבר אל שבר יחדיו ידובקו.

שברי חיצוניות ושברי פנימיות.

"בית יעקב", אלול תשכ"ח, גליון 122